

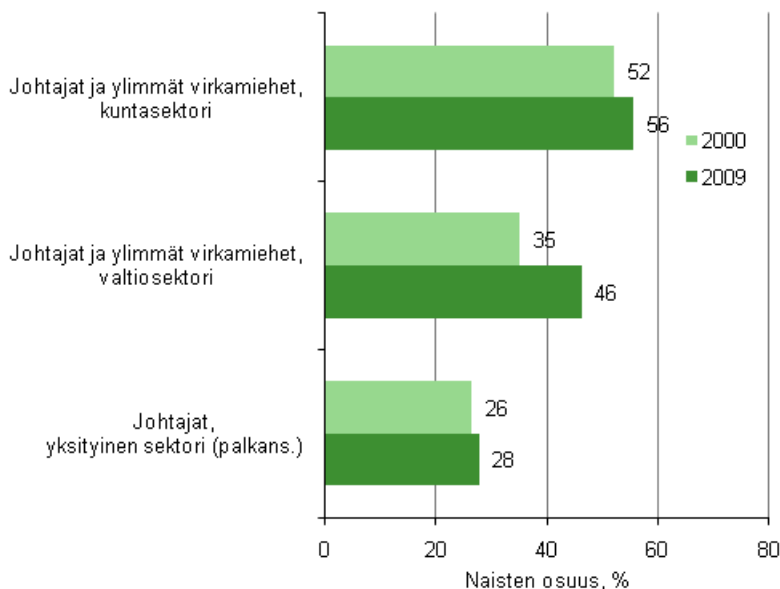
Työssäkäynti 2009

Ammatti ja sosioekonominen asema

Naisjohtajien osuus kasvanut eniten julkisella sektorilla

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan naisten osuus johtotehtävissä kasvaa, mutta hitaasti. Vuonna 2009 palkansaajina johtotehtävissä työskentelevistä oli naisia 33 prosenttia, kun vuonna 2000 heitä oli 31 prosenttia. Eniten naisjohtajien osuus kasvoi julkisella sektorilla. Naisten osuus valtion johtajista lisääntyi 35 prosentista 46 prosenttiin jaksolla 2000–2009. Naisvaltaisella kuntasektorilla yli puolet johtajista oli naisia sekä vuonna 2000 että 2009. Yksityisellä sektorilla naisjohtajien osuus kasvoi kaikkein hitaimmin, 26 prosentista 28 prosenttiin.

Naisten osuus johtajista työnantajasektorin mukaan 2000 ja 2009

Vuonna 2009 naisjohtajat olivat enemmistönä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan johtajissa, hotelli- ja ravintola-alan johtajissa, henkilöstöjohtajissa, kulttuurijohtajissa, talous- ja hallintojohtajissa sekä mainos- ja tiedotusjohtajissa. Vähiten naisia oli rakennusalan johtajissa, teollisuuden tuotantojohtajissa sekä kuljetuksen, varastoinnin ja tietoliikenteen johtajissa.

Työssäkäyntitilaston ammattitieto on muodostettu kaikille vuoden viimeisellä viikolla työlliseen työvoimaan kuuluville 18 vuotta täyttäneille palkansaajille ja yrittäjille heidän päätyösuhteensa mukaisesti. Tieto on

tuotettu pääosin käyttäen erilaisten hallinnollisten aineistojen ammattinimiketietoja. Ammattinimikeet on luokiteltu ammattiryhmiin käyttäen Tilastokeskuksen vuoden 2001 ammattiluokitusta. Tiedot on julkaistu työssäkäyntitilastossa vuosittain vuodesta 2004 lähtien.

Sisällys

1 Naisten ja miesten työt 2009.....	4
1.1 Naiset työskentelevät miehiä useammin julkisella sektorilla.....	4
1.2 Naisten ja miesten erilaiset ammattijakaumat.....	5
1.3 Naisten ja miesten vaativat työtehtävät lisääntyneet.....	5
1.4 Naisjohtajien osuus kasvanut eniten julkisella sektorilla.....	6
2 Vieraskielisten ammatit vuonna 2009.....	8
2.1 Vieraskielisten yleisimmät ammatit: siivooja ja myyjä.....	8
2.2 Vieraskielisten osuus ammattiryhmistä.....	8

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työlliset työnantajasektorin, sukupuolen ja iän mukaan 2009	10
Liitetaulukko 2. Työlliset pääammattiryhmän ja sukupuolen mukaan 2000 ja 2009.....	10
Liitetaulukko 3. Työlliset pääammattiryhmän, työnantajasektorin ja sukupuolen mukaan 2000 ja 2009	11
Liitetaulukko 4. Vieraskielisten suurimmat ammattiryhmät 2009.....	12
Liitetaulukko 5. Ammattiryhmät, joissa suhteellisesti eniten vieraskielisiä 2009.....	13
Liitetaulukko 6. Vieraskielisten työllisten määrät maakunnittain 2009	14

Kuviot

Kuvio 1. Työlliset työnantajasektorin mukaan 2009.....	4
Kuvio 2. Työlliset työnantajasektorin, sukupuolen ja iän mukaan 2009.....	5
Kuvio 3. Miesten ja naisten ammattijakauma 2009.....	5
Kuvio 4. Ammattirakenteen muutos pääryhmätasolla 2000–2009.....	6
Kuvio 5. Naisten osuus johtajista ja erityisasiantuntijoista työnantajasektoreittain 2000 ja 2009.....	7
Kuvio 6. Vieraskielisten yleisimmät ammattiryhmät 2009.....	8
Kuvio 7. Ammattiryhmät, joissa suhteellisesti eniten vieraskielisiä 2009.....	9

Työssäkäyntitilaston laatuseloste: ammatti ja sosioekonominen asema.....	15
--	----

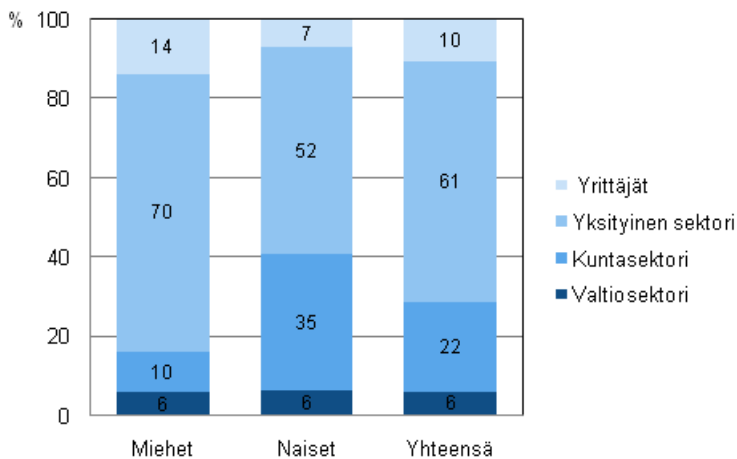
1 Naisten ja miesten työt 2009

1.1 Naiset työskentelevät miehiä useammin julkisella sektorilla

Työssäkävivistä työskenteli 29 prosenttia julkisella sektorilla vuoden 2009 lopussa. Julkinen sektori työllistää ennen kaikkea naisia. Naisista toimi julkisella sektorilla 41 prosenttia, kun miehillä osuus oli 16 prosenttia. Vastaavasti yksityinen sektori työllistää miehiä enemmän kuin naisia. Miehistä oli yksityisellä sektorilla palkansaajina seitsemän kymmenestä, naisista puolet. Lisäksi yrittäjinä miehistä toimi 14 prosenttia ja naisista 7 prosenttia.

Julkisella sektorilla oli yhteensä 655 400 työllistä, joista työskenteli kuntapuolella suurin osa eli 513 700 henkilöä ja valtiolla 141 700 henkilöä. Kuntasektorilla työskenteleviin lasketaan Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastossa myös kuntayhtymien ja kuntien yritysten työntekijät. Kuntasektori on hyvin naisvaltainen. Työntekijöistä 78 prosenttia on naisia. Sitä vastoin valtion työpaikat ovat jakaantuneet tasaisesti miehille ja naisille. Yksityisellä sektorilla teki työtä noin 1 632 900 henkilöä.

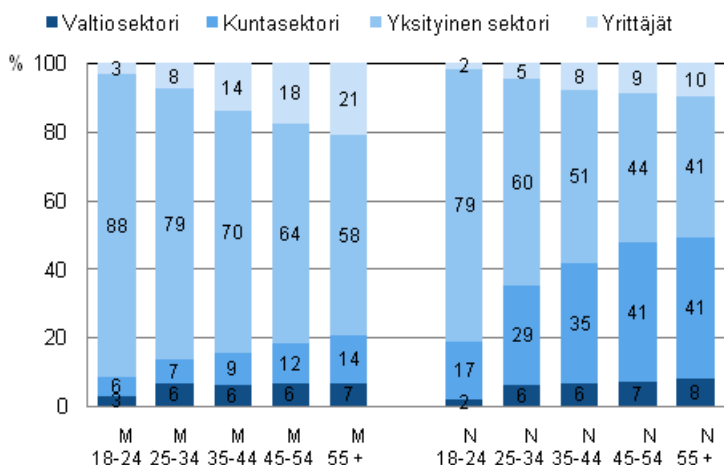
Kuvio 1. Työlliset työnantajasektorin mukaan 2009

Kuntasektorin merkitys työnantajana on suuri erityisesti naisten vanhemmissa ikäryhmissä. Naisilla kuntasektorin palveluksessa olevia oli vähiten nuorissa 18–24-vuotiaissa ja eniten 45 vuotta täyttäneissä, joista kuntasektorilla työskenteli peräti 41 prosenttia. Keski-ikäisistä miehistä vain runsas 10 prosenttia oli kuntasektorin palveluksessa. Valtiosektorilla työskentelevien osuus oli tasaisemmin jakaantunut iän mukaan kuin kuntapuolella.

Yksityinen sektori työllistää ennen kaikkea nuoria. Nuorista, alle 25-vuotiaista, työssä käyvistä naisista kahdeksan kymmenestä ja miehistä yhdeksän kymmenestä oli yksityisen työnantajan palveluksessa. 55 vuotta täyttäneistä miehistä oli kuusi kymmenestä yksityisellä puolella palkansaajana ja kaksi kymmenestä yrittäjänä. Miehillä yrittäjien osuus työssäkävivistä lisääntyi iän myötä naisia enemmän.

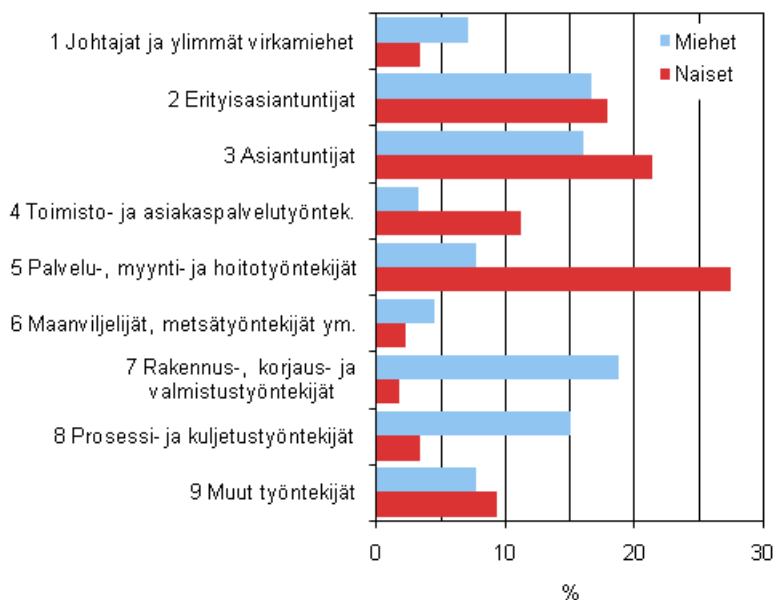
Kuvio 2. Työlliset työnantajasektorin, sukupuolen ja iän mukaan 2009

1.2 Naisten ja miesten erilaiset ammattijakaumat

Miesten ja naisten ammattijakaumat ovat erilaiset. Naiset ja miehet toimivat työelämässä eri aloilla ja eri ammateissa. Vuonna 2009 miehissä oli suhteellisesti naisia enemmän johtajia, rakennus-, korjaus ja valmistustyöntekijöitä sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijöitä. Naisilla suurin pääryhmä oli palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät, joka sisältää ennen kaikkea myyjät sekä hoivapalveluista vastaavia työntekijöitä, kuten lähihoitajat ja lastenhoitajat. Toiseksi suurin pääammattiryhmä naisilla oli asiantuntijoiden ryhmä, johon kuuluvat muun muassa sairaanhoitajat. Erityisasiantuntijoiden ryhmässä työskenteli lähes yhtä suuri osuus miehistä ja naisista. Pääryhmän sisällä naiset ovat keskittyneet opetusalan tehtäviin ja miehet vastaavasti teknisen alan ja tietotekniikan töihin.

Kuvio 3. Miesten ja naisten ammattijakauma 2009

1.3 Naisten ja miesten vaativat työtehtävät lisääntyneet

Ammattirakenteessa tapahtui suuria muutoksia jaksolla 2000–2009. Työpaikat lisääntyivät erityisesti korkeaa koulutusta ja ammattitaitoa vaativissa tehtävissä.

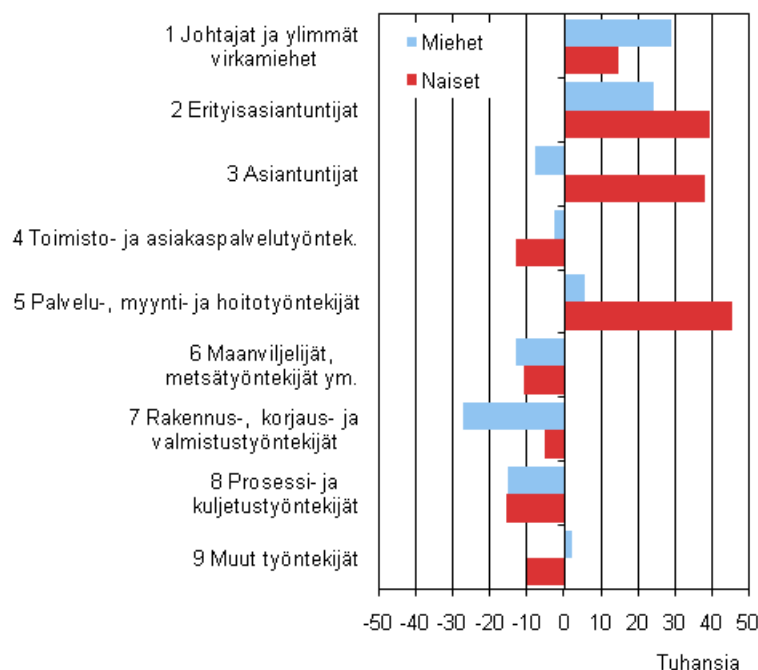
Naisilla ripeintä kasvu oli kuitenkin palvelu-, myynti- ja hoitotyötehtävissä (+ 46 000 henkilöä). Erityisesti pääryhmään kuuluvien lähihoitajien määrä kasvoi. Lisäksi naisten määrä kasvoi ennen kaikkea asiantuntija- (+38 000) ja erityisasiantuntijatehtävissä (+ 39 000). Asiantuntijaryhmässä toimivien sairaanhoitajien määrä kasvoi 18 000 henkilöllä. Naisten määrä kasvoi myös johtajat ja ylimmät virkamiehet pääryhmässä 15 000 henkilöllä.

Miehillä työpaikat lisääntyivät jaksolla 2000–2009 lähes yksinomaan vaativimmissa työtehtävissä. Johtajien ja ylempien virkamiesten määrä kasvoi miehillä lähes 30 000 henkilöllä, kun naisilla kasvua oli 15 000 henkilöä. Miesten lukumäärä kasvoi myös erityisasiantuntijoissa, samalla kun asiantuntijoiden määrä pieneni.

Eniten työpaikkojen määrä miehillä ja naisilla väheni pääryhmästä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät (-33 000) sekä pääryhmästä prosessi- ja kuljetustyöntekijät (-31 000). Myös maanviljelijöiden ja metsätyöntekijöiden pääryhmä supistui 24 000 henkilöllä. Samoin toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijöiden ryhmästä katosi yli 15 000 työpaikkaa vuosina 2000–2009.

Jaksolla 2000–2009 työllisten lukumäärä lisääntyi 61 400 henkilöllä. Vuoden 2009 lopussa naisia oli töissä 77 800 enemmän kuin vuonna 2000. Miesten määrä sitä vastoin vähentyi 16 400:lla. Vuonna 2009 ensimmäistä kertaa työllisten naisten määrä ylitti miesten määrän.

Kuvio 4. Ammattirakenteen muutos pääryhmätasolla 2000–2009

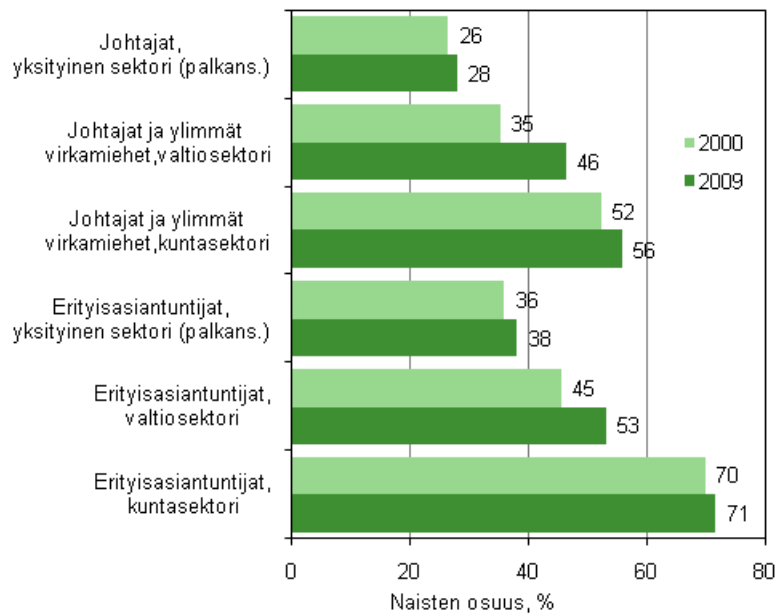

1.4 Naisjohtajien osuus kasvanut eniten julkisella sektorilla

Vuonna 2009 naisten osuus johtajista ja ylempistä virkamiehistä oli kolmannes ja erityisasiantuntijoista puolet. Naisten osuus johtotehtävissä kasvoi vuodesta 2000, mutta hitaasti. Jaksolla 2000–2009 naisten määrä johtajissa ja erityisasiantuntijoissa lisääntyi yli 50 000 henkilöllä, miehillä määrän kasvu oli samansuuruinen.

Työnantajasektoreittain tarkasteltuna erot olivat suuria. Eniten naisjohtajien osuus kasvoi julkisella sektorilla. Naisten osuus valtion johtajista vahvistui 35 prosentista 46 prosenttiin jaksolla 2000–2009. Myös kuntapuolella naisjohtajien osuus on kasvanut, vaikka ei yhtä selvästi kuin valtion puolella. Yksityisellä sektorilla naisjohtajien osuus kasvoi kaikkein hitaimmin, 26 prosentista 28 prosenttiin. Mukana tarkastelussa olivat palkansaajat. Palkansaajina toimivista johtajista suurin osa (78 %) työskenteli yksityisellä sektorilla vuonna 2009. Yrittäjinä toimivista johtajista ei ole saatavissa luotettavaa aikasarjatieta, koska määrittelykriteerit ovat vaihdelleet eri vuosina.

Kuvio 5. Naisten osuus johtajista ja erityisasiantuntijoista työntantajasektoreittain 2000 ja 2009

2 Vieraskielisten ammatit vuonna 2009

2.1 Vieraskielisten yleisimmät ammatit: siivooja ja myyjä

Vieraskielisten kolme yleisintä ammattia olivat siivooja, myyjä ja tarjoilija. Myös autonratissa ja rakennuksilla työskentelevien työntekijöiden äidinkieli oli usein joku muu kuin suomi tai ruotsi. Kymmenen yleisimmän ammatin joukossa oli myös muita kuin perinteisiä ammatteja – tietotekniikan erityisasiantuntijat oli seitsemänneksi yleisin ammatti vieraskielisten keskuudessa. Vuoteen 2006 verrattuna kymmenen yleisimmän ammatin joukkoon oli noussut vuonna 2009 yksi uusi ammattiryhmä: perus- ja lähihoitajat.

Vuoden 2009 lopussa äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia eli vieraskielisiä oli Suomen vakinaisessa väestössä olevista työllisistä 3,5 prosenttia eli 80 000. Suurimmat vieraskielisten ryhmät olivat venäjänkieliset (20 300 henkeä), vironkieliset (13 500 henkeä) ja englanninkieliset (5 500 henkeä) työlliset.

Kuvio 6. Vieraskielisten yleisimmät ammattiryhmät 2009

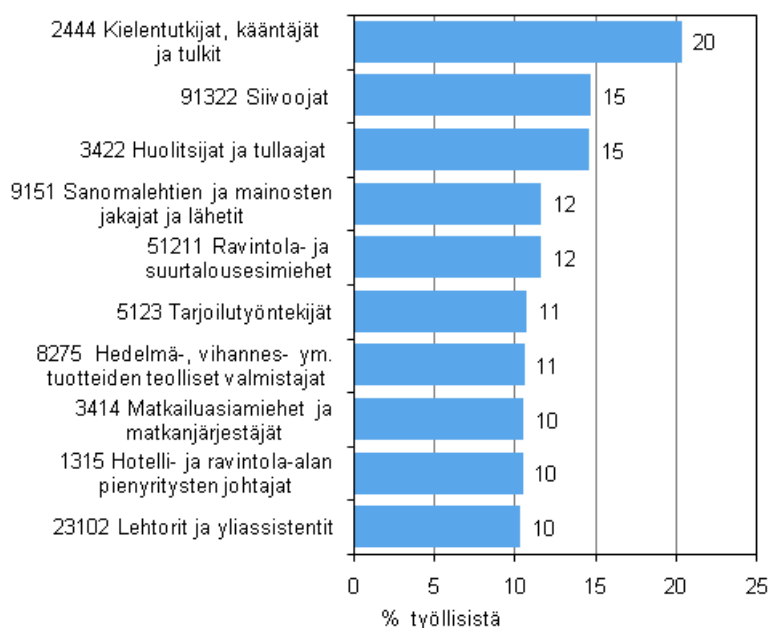

Tarkastelussa olivat mukana Suomen vakinaiseen väestöön kuuluvat äidinkielenään muita kuin Suomen virallisia kieliä puhuvat henkilöt, joilla oli voimassa oleva työsuhde vuoden viimeisellä viikolla. Mukana eivät olleet ulkomaisen työnantajan vuokratyöntekijät, ulkomaisen yrityksen Suomeen lähettämät alle vuoden komennuksella olevat tai harmaa työvoima. Ammattitieto on tuotettu pääosin rekisteripohjaisesti hyödyntämällä yhteiskunnan hallinnollisten aineistojen ammattinimiketietoja. Työssäkäyntitilaston ammattitietoja päivitetään ja julkaistaan vuosittain.

2.2 Vieraskielisten osuus ammattiryhmistä

Vieraskielisten osuus ammattiryhmissä jää vuoden 2009 tiedoissa vielä suhteellisen pieneksi. Ainoastaan kielentutkijoiden, kääntäjien ja tulkkien ammattiryhmästä heitä oli yli 20 prosenttia. Lisäksi vieraskielisiä oli yli 10 prosenttia muun muassa siivoojista, huolitsijoista ja tullaajista, sanomalehtien ja mainosten jakajista, ravintoloiden esimiehistä ja tarjoilijoista. Myös yliopistojen ja korkeakoulujen lehtoreista ja yliassistentista joka kymmenes oli vieraskielinen. Mukana tarkastelussa olivat ammattiryhmät, joissa oli yli 500 työllistä.

Kuvio 7. Ammattiryhmät, joissa suhteellisesti eniten vieraskielisiä 2009

Ammattiryhmistä vähiten vieraskielisiä oli muun muassa sotilasammateissa, poliiseissa, voimalaitosten koneenhoitajissa ja verovalmistelijoissa sekä isännöitsijöissä. Myös terveydenhuollon ammattiryhmissä äidinkielenään vieraita kieliä puhuvia oli suhteellisen vähän. Heitä oli yli 5 prosenttia ainoastaan yleislääkäreissä ja erikoislääkäreissä sekä sairaala- ja hoitoapulaisissa. Laitoksissa työskentelevistä lähihoitajista 3 prosenttia oli vieraskielisiä.

Alueelliset erot vieraskielisten työllisten osuuksissa olivat selviä. Työllisistä eniten vieraskielisiä oli Uudenmaan (6,3 %) ja Ahvenanmaan maakunnissa (5,5 %). Uudenmaan maakunnassa oli esimerkiksi siivojista vieraskielisiä 35 prosenttia ja tarjoilijoista 19 prosenttia. Maakunnista pienin vieraskielisten osuus oli Etelä-Pohjanmaan (1,2 %) ja Lapin (1,3 %) maakuntien työllisissä.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työlliset työnantajasektorin, sukupuolen ja iän mukaan 2009

	Yhteensä	Valtiosektori	Kuntasektori	Yksityinen sektori	Yrittäjät	Tuntematon
Kaikki työlliset	2 289 975	141 695	513 681	1 396 326	236 544	1 729
18–24-vuotiaat	213 222	4 790	25 415	177 909	4 999	109
25–34-vuotiaat	509 997	31 878	88 907	357 623	31 215	374
35–44-vuotiaat	538 463	33 936	118 483	327 396	58 209	439
45–54-vuotiaat	597 026	39 761	159 317	319 891	77 573	484
55– vuotiaat	431 267	31 330	121 559	213 507	64 548	323
Miehet	1 134 713	69 009	114 186	795 623	154 890	1 005
18–24-vuotiaat	97 121	2 637	5 729	85 723	2 966	66
25–34-vuotiaat	266 316	17 088	18 719	210 305	20 000	204
35–44-vuotiaat	273 610	16 890	25 933	192 639	37 895	253
45–54-vuotiaat	290 431	18 627	34 593	185 958	50 958	295
55– vuotiaat	207 235	13 767	29 212	120 998	43 071	187
Naiset	1 155 262	72 686	399 495	600 703	81 654	724
18–24-vuotiaat	116 101	2 153	19 686	92 186	2 033	43
25–34-vuotiaat	243 681	14 790	70 188	147 318	11 215	170
35–44-vuotiaat	264 853	17 046	92 550	134 757	20 314	186
45–54-vuotiaat	306 595	21 134	124 724	133 933	26 615	189
55– vuotiaat	224 032	17 563	92 347	92 509	21 477	136

Liitetaulukko 2. Työlliset pääammattiryhmän ja sukupuolen mukaan 2000 ja 2009

	2000			2009		
	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset
Yhteensä	2 228 557	1 151 121	1 077 436	2 289 975	1 134 713	1 155 262
0 Sotilaat	10 749	10 424	325	10 110	9 755	355
1 Johtajat ja ylimmät virkamiehet	73 704	50 378	23 326	117 942	79 646	38 296
2 Erityisasiantuntijat	331 545	164 637	166 908	395 259	188 873	206 386
3 Asiantuntijat	396 802	188 596	208 206	427 303	180 930	246 373
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	181 493	39 466	142 027	165 942	37 072	128 870
5 Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	352 657	81 982	270 675	404 015	87 546	316 469
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	99 740	63 682	36 058	75 913	50 684	25 229
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	265 215	240 196	25 019	232 327	212 732	19 595
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	240 297	185 472	54 825	209 109	170 046	39 063
9 Muut työntekijät	201 473	84 620	116 853	193 959	86 984	106 975
X Tuntematon	74 882	41 668	33 214	58 096	30 445	27 651

Liitetaulukko 3. Työlliset pääammattiryhmän, työnantajasektorin ja sukupuolen mukaan 2000 ja 2009

	2000			2009		
	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset
Valtiosektori yhteensä	144 401	75 740	68 661	141 695	69 009	72 686
1 Johtajat ja ylimmät virkamiehet	4 974	3 230	1 744	7 980	4 298	3 682
2 Erityisasiantuntijat	44 919	24 548	20 371	53 816	25 341	28 475
3 Asiantuntijat	36 414	16 219	20 195	37 395	14 962	22 433
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	22 085	3 750	18 335	15 695	3 286	12 409
5 Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	10 078	7 260	2 818	10 279	7 105	3 174
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	1 300	1 164	136	927	779	148
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	3 127	2 940	187	1 815	1 683	132
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	3 032	2 799	233	701	549	152
9 Muut työntekijät	4 508	1 803	2 705	2 607	1 111	1 496
Kuntasektori yhteensä	486 094	119 704	366 390	513 681	114 186	399 495
1 Johtajat ja ylimmät virkamiehet	12 764	6 122	6 642	14 686	6 526	8 160
2 Erityisasiantuntijat	128 713	39 095	89 618	144 140	41 207	102 933
3 Asiantuntijat	81 945	14 970	66 975	99 425	16 822	82 603
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	29 115	3 508	25 607	34 512	3 931	30 581
5 Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	128 172	12 603	115 569	140 601	12 691	127 910
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	6 341	3 153	3 188	7 734	3 907	3 827
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	12 226	11 659	567	10 129	9 478	651
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	8 323	6 550	1 773	7 583	6 137	1 446
9 Muut työntekijät	60 860	13 275	47 585	53 506	12 991	40 515
Yksityinen sektori, palkansaajat yhteensä	1 353 021	796 922	556 099	1 396 326	795 623	600 703
1 Johtajat ja ylimmät virkamiehet	54 883	40 421	14 462	81 459	58 889	22 570
2 Erityisasiantuntijat	142 960	91 864	51 096	174 370	108 383	65 987
3 Asiantuntijat	232 651	128 223	104 428	254 290	128 381	125 909
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	128 303	31 749	96 554	114 571	29 256	85 315
5 Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntekijät	187 950	55 707	132 243	225 167	61 066	164 101
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	9 814	6 587	3 227	11 889	7 416	4 473
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	220 340	199 518	20 822	184 421	170 056	14 365
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	203 759	153 252	50 507	176 171	141 076	35 095
9 Muut työntekijät	134 479	68 517	65 962	135 117	71 081	64 036

Liitetaulukko 4. Vieraskielisten suurimmat ammattiryhmät 2009

	Kaikki työlliset yhteensä	Vieraskieliset työlliset	
	lkm	lkm	Osuus,%
Yhteensä	2 289 975	80 039	3,5
91322 Siivoojat	51 126	7 479	14,6
5220 Myyjät ja tuote-esittelijät	114 704	3 689	3,2
5123 Tarjoilutyöntekijät	29 151	3 116	10,7
832 Moottoriajoneuvojen kuljettajat	70 301	2 951	4,2
712 Rakennustyöntekijät ym	52 831	2 463	4,7
51211 Ravintola- ja suurtalouksesimiehet	17 554	2 025	11,5
213 Tietotekniikan erityisasiantuntijat	42 378	1 884	4,4
9330 Rahdinkäsittelijät, varastotyöntekijät ym	37 498	1 858	5,0
5122 Kokit, keittäjät ja kylmäköt	20 494	1 651	8,1
51321 Perushoitajat ja lähihoitajat	53 187	1 614	3,0
3415 Myyntineuvottelijat, -edustajat ja -sihteerit	59 072	1 570	2,7
91323 Keittiöapulaiset	19 400	1 323	6,8
24701 Valtionhallinnon erityisasiantuntijat	16 277	1 296	8,0
91321 Sairaala- ja hoitoapulaiset	22 886	1 252	5,5
723 Koneasentajat ja -korjaajat	45 823	1 052	2,3
2323 Muiden oppilaitosten opettajat sekä yksityisopettajat	10 484	964	9,2
6111,612,613 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat	57 032	955	1,7
51311 Lastenhoitajat ja päiväkotiapulaiset	27 459	877	3,2
2144 Elektroniikan ja informaatiotekniikan erityisasiantuntijat	11 928	842	7,1
32311 Sairaanhoidajat	50 760	841	1,7
22213 Muut lääkärit	9 551	799	8,4
2444 Kielentutkijat, kääntäjät ja tulkit	3 808	772	20,3
4190 Muut toimistotyöntekijät	24 510	766	3,1
9151 Sanomalehtien ja mainosten jakajat ja lähetit	6 441	745	11,6
2321 Peruskoulun ja lukion lehtorit ja tuntiopettajat	29 308	726	2,5
9320 Pakkaajat, lajittelijat ym	9 802	632	6,4
3114 Elektroniikan ja informaatiotekniikan asiantuntijat	9 986	587	5,9
51332 Henkilökohtaiset avustajat ym	17 511	586	3,3
51411 Kampaajat ja parturit	13 464	568	4,2
41421 Postinkantajat jalajittelijät	15 381	546	3,5
7212 Hitsaajat ja kaasuleikkaajat	8 407	545	6,5
34192 Myymälänhoitajat ja pienkauppiaat	22 566	543	2,4
3433 Kirjanpitäjät ym	22 025	527	2,4
9141 Kiinteistöhuoltomiehet	24 096	527	2,2
3120 Tietotekniikan tukihenkilöt, operaattorit ym	15 227	516	3,4
411 Sihteerit, tekstinkäsittelijät ym	43 980	514	1,2
6112 Puutarha- ja kasvihuoneviljelijät ja -työntekijät	6 221	512	8,2

Liitetaulukko 5. Ammattiryhmät, joissa suhteellisesti eniten vieraskielisiä 2009

	Kaikki työlliset yhteensä	Vieraskieliset työlliset	
	lkm	lkm	%
Yhteensä	2 289 975	80 039	3,5
2444 Kielentutkijat, kääntäjät ja tulkit	3 808	772	20,3
91322 Siivoojat	51 126	7 479	14,6
3422 Huolitsijat ja tullaajat	2 564	373	14,5
9151 Sanomalehtien ja mainosten jakajat ja lähetit	6 441	745	11,6
51211 Ravintola- ja suurtalouksesimiehet	17 554	2 025	11,5
5123 Tarjoilutyöntekijät	29 151	3 116	10,7
8275 Hedelmä-, vihannes- ym tuotteiden teolliset valmistajat	931	98	10,5
3414 Matkailuasiamiehet ja matkanjärjestäjät	1 172	123	10,5
1315 Hotelli- ja ravintola-alan pienyritysten johtajat	1 430	149	10,4
23102 Lehtorit ja yliassistentit	3 680	378	10,3
2454 Tanssitaiteilijat	821	78	9,5
2323 Muiden oppilaitosten opettajat sekä yksityisopettajat	10 484	964	9,2
8264 Pesu-, valkaisu- ja värjäyskoneiden hoitajat	3 316	295	8,9
22213 Muut lääkärit (pl. erikoislääkärit)	9 551	799	8,4
2211 Biologit, kasvitieteilijät, eläintieteilijät ym	2 490	207	8,3
6112 Puutarha- ja kasvihuoneviljelijät ja -työntekijät	6 221	512	8,2
8263 Ompelukoneiden hoitajat	1 870	153	8,2
5122 Kokit, keittäjät ja kylmäköt	20 494	1 651	8,1
24701 Valtionhallinnon erityisasiantuntijat	16 277	1 296	8,0
51412 Kauneudenhoitajat	3 095	239	7,7
7139 Muut rakennusten viimeistelytyöntekijät	980	72	7,3
23103 Assistentit ja tuntiopettajat	2 475	181	7,3
2144 Elektroniikan ja informaatiotekniikan erityisasiantuntijat	11 928	842	7,1
2453 Klassisen musiikin säveltäjät, muusikot ja laulajat	3 009	208	6,9
7134 Eristäjät	2 042	139	6,8
8283 Elektronisten laitteiden kokoonpanijat	3 056	208	6,8
51212 Siivoustyönjohtajat	5 812	387	6,7
3421 Kauppa-agentit	3 537	233	6,6
7212 Hitsaajat ja kaasuleikkaajat	8 407	545	6,5
9320 Pakkaajat, lajittelijat ym	9 802	632	6,4
7131 Kattoasentajat jakorjaajat	1 103	71	6,4
8271 Liha- ja kalajalosteiden teolliset valmistajat	4 088	263	6,4
8282 Sähkölaitteiden kokoonpanijat	3 880	247	6,4
6123 Maatalouslomittajat	6 303	397	6,3
7143 Rakennuspuhdistajat ja nuohoojat	690	42	6,1
5113 Matkaoppaat ja matkanjohtajat	725	43	5,9
3114 Elektroniikan ja informaatiotekniikan asiantuntijat	9 986	587	5,9
23101 Professorit	2 427	134	5,5
91321 Sairaala- ja hoitoapulaiset	22 886	1 252	5,5
71412 Auto- ja muut maalarit	2 999	162	5,4
7211 Muovaajat ja keernantekijät	1 689	91	5,4

Liitetaulukko 6. Vieraskielisten työllisten määrät maakunnittain 2009

Maakunnat	Kaikki työlliset yhteensä Ikm	Vieraskieliset työlliset		Vieraskielisten työllisten osuus eräissä ammattiryhmissä, %			
		Ikm	%	Siivoojat, %	Moottoriajoneuvojen kuljettajat, %	Rakennustyöntekijät ym., %	Tarjoilutyöntekijät, %
Yhteensä	2 289 975	80 039	3,5	14,6	4,2	4,7	10,7
Uusimaa	736 309	46 382	6,3	34,5	10,5	11,8	19,3
Varsinais-Suomi	200 852	6 556	3,3	11,2	3,5	3,9	6,4
Kanta-Häme	74 346	1 459	2,0	8,9	1,7	2,4	5,5
Päijät-Häme	80 878	2 121	2,6	8,3	3,2	3,0	5,3
Kymenlaakso	71 376	2 115	3,0	5,7	3,9	1,8	5,1
Etelä-Karjala	51 959	1 668	3,2	5,1	2,5	4,1	8,2
Satakunta	92 045	1 378	1,5	3,4	1,3	1,7	3,3
Pirkanmaa	204 012	5 049	2,5	9,6	2,5	1,7	6,2
Keski-Suomi	108 381	1 850	1,7	4,9	1,2	1,3	5,1
Etelä-Pohjanmaa	78 215	907	1,2	3,6	0,5	1,3	3,0
Pohjanmaa	77 586	2 428	3,1	10,6	1,5	3,4	8,7
Etelä-Savo	59 498	1 000	1,7	3,0	0,8	1,7	4,0
Pohjois-Savo	96 720	1 403	1,5	3,6	0,7	1,0	4,7
Pohjois-Karjala	61 647	1 161	1,9	3,4	1,3	1,1	8,3
Kainuu	30 191	444	1,5	3,2	0,9	0,8	6,9
Keski-Pohjanmaa	27 888	382	1,4	5,7	0,7	1,4	7,0
Pohjois-Pohjanmaa	154 567	2 097	1,4	2,8	0,6	0,7	7,1
Lappi	69 818	890	1,3	2,6	0,3	0,8	4,7
Ahvenanmaa – Åland	13 687	749	5,5	22,6	2,7	11,6	11,0

Työssäkäyntitilaston laatuseloste: ammatti ja sosioekonominen asema

1 Relevanssi

Työssäkäyntitilasto on julkaissut vuodesta 2004 lähtien vuosittain tietoja ammatista ja sosioekonomisesta asemasta. Henkilöiden ammattitiedot ja niistä johdetut tiedot sosioekonomisesta asemasta on tuotettu Tilastokeskuksessa aiemmin väestölaskentojen yhteydessä viiden vuoden välein.

Työssäkäyntitilastossa työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 18–74-vuotiaat henkilöt, jotka ovat vuoden viimeisellä viikolla ansiotyössä, eivätkä ole työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa tai suorittamassa varusmies- tai siviilipalvelua. Tieto työllisyydestä perustuu työeläke- ja veroviranomaisten tietoihin. Ammattitieto muodostetaan pitkälti hallinnollisista rekistereistä kaikille työllisille sekä palkansaajille että yrittäjille ja se kuvaa pääsääntöisesti tilastovuoden viimeisen viikon ammattia.

Tilastossa on luokituksista käytössä Ammattiluokitus 2001 (ISCO–88) ja Sosioekonomisen aseman -luokitus 1989. Uusi Ammattiluokitus 2010, joka perustuu kansainväliseen ISCO–08-luokitukseen otetaan käyttöön vuoden 2010 ammattitietoja julkaistaessa.

Työssäkäyntitilaston ammattitiedon on tarkoitus palvella ulkopuolisten käyttäjien lisäksi myös muiden Tilastokeskuksen yksiköiden tietotarpeita. Tieto tarjoaa mahdollisuuksia erityisesti alue- ja pitkittäistarkasteluihin. Tärkeitä ammattitietojen käyttäjiä ovat ministeriöt, yliopistot ja tutkimuslaitokset, kansainväliset järjestöt sekä Euroopan unioni. Ammattitieto on yksi väestölaskentasuosituksen mukaisista perustiedoista.

2 Menetelmäkuvaus

2.1 Ammattitiedon lähteet

Työssäkäyntitilasto on kokonaisaineisto, joka kattaa tilastovuoden viimeisenä päivänä Suomessa vakinaisesti asuvat henkilöt. Ammattitieto muodostetaan vuoden viimeisellä viikolla työlliseen työvoimaan kuuluville. Taulukossa 1 on esitelty vuoden 2009 ammattitietojen lähdeaineistot. Ammattitiedon ensisijaisia aineistoja ovat työsuhteisiin perustuvat hallinnolliset rekisterit. Valtion palveluksessa oleville ammattinimikkeet on saatu valtion palvelurekistereistä, kunnan palveluksessa oleville kuntien henkilörekisteristä ja yksityisen sektorin palveluksessa oleville työnantajajärjestöjen tiedoista, jotka saadaan tilaston käyttöön palkkatilaston kautta. Muita työsuhderekistereitä ovat muun muassa Kansaneläkelaitoksen, Kirkon ja Suomen Pankin aineistot. Palkkatilaston yksityisen sektorin aineistoista puuttuvat mm. yrittäjät, yritysten ylin johto, alle viisi henkeä työllistävät yritykset sekä yritykset, joiden päätoimialana ovat maa-, metsä- ja kalatalous. Näitä puutteita pyritään paikkaamaan työssäkäyntitilaston omalla ammattitiedustelulla, joka lähetetään yrityksille vuosittain.

Taulukko 1. Ammattitietojen lähteet vuonna 2009, %

	Tietolähteet 2009 %
1. Ensisijaiset rekisteriaineistot	60,3
Palkkatilaston aineistot	33,5
Kuntien työsuhdeaineisto	18,3
Valtion työsuhdeaineisto	5,5
Muut työsuhteisiin perustuvat rekisterit	3,1
2. TK:n oma ammattiedustelu	12,3
3. Toissijaiset aineistot	6,1
Työnhakijarekisteri (työministeriö)	2,7
Muuttaneet (väestörekisterikeskus)	2,3
Muut toissijaiset rekisterit	1,0
4. Päättelyt	18,8
Nimikkeettömät (työpaikan toimiala, koulutus, palkka, ikä ym.)	9,3
Yrittäjät (toimiala, yrityksen koko)	9,5
Tuntemattomat	2,5
Yhteensä	100,0

Ensisijaisista työsuhteisiin perustuvista rekisteriaineistoista sekä omasta ammattiedustelusta saadaan yli 70 prosenttia ammattitiedoista. Lisäksi käytetään työministeriön työnhakijarekisterin ammattitietoja sekä Väestörekisterikeskuksen ammattitietoja niille työllisille, jotka ovat muuttaneet tilastovuoden aikana. Yrittäjille ammattitiedot päätellään yrityksen toimialan mukaan. Ne yrittäjät, joiden yrityksen koko on yritysrekisterin mukaan yli 5 henkilötyövuotta, luokitellaan toimialan mukaisiin johtaja-ammattiteihin. Lopuille, noin kymmenelle prosentille työllisistä, ammatti päätellään työpaikan toimialan, henkilön koulutuksen ja iän sekä mahdollisten edellisten vuosien ammattitietojen perusteella. Ammattitieto jää noin kahdelle kolmelle prosentille työllisistä tuntemattomaksi.

2.2 Ammattiedustelu

Yrityskyselyn otoksen koko vaihtelee vuosittain. Vuoden 2009 ammattiedustelun otoskoko oli yli 12 000 yritystä. Näistä 76,3 prosenttia vastasi tiedusteluun.

Vuodesta 2004 lähtien ammattiedustelu on lähetetty:

- järjestäytymättömille monitoimipaikkaisille yrityksille, jotka kuuluvat työssäkäyntitilaston toimipaikkatiedusteluun
- kaikille yli 15 henkilön järjestäytymättömille yrityksille
- 3,5–15 henkilöä työllistävillä järjestäytymättömille yrityksille (kolmen vuoden rotaatio)

2.3 Ammattien koodaus

Työssäkäyntitilastossa on käytössä Tilastokeskuksen kansallinen Ammattiluokitus 2001, joka löytyy Tilastokeskuksen nettisivuilta <http://tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/ammatti/001-2001/index.html>. Luokitus perustuu kansainväliseen ISCO–88-ammattiluokitukseen, Uusi ammattiluokitus 2010, joka perustuu ISCO–08-ammattiluokitukseen, otetaan käyttöön vuoden 2010 ammattitietoja julkaistaessa.

Työssäkäyntitilasto saa suurimman osan ammattitiedoista valmiiksi koodattuina Tilastokeskuksen palkkatilaston kautta. Loput aineistot koodataan omalla koodaussovelluksella.

Ammattisanakirjassa ammatteihin liittyviä hakusanoja ja niihin liittyviä ehtoja on lähes 40 000. Ehdot voivat liittyä ammattinimikkeen lisäksi toimialaan, koulutukseen, tuloihin, sektoriin tai ammattiasemaan (yrittäjä tai palkansaaja). Sanakirja täydentyy uusilla hakusanoilla ja ehdoilla vuosittain.

2.4 Sosioekonomisen aseman muodostaminen

Sosioekonomisen aseman muodostaminen henkilölle perustuu tietoihin henkilön pääasiallisesta toiminnasta, ammatista, ammattiasemasta sekä toimialasta. Tilastokeskuksessa käytetään vuoden 1989 sosioekonomisen aseman -luokitusta, joka on muodostettu vuoden 2001 ammattiluokituksen perusteella. Henkilöt on

luokiteltu oman toimintansa perusteella lukuun ottamatta 0–15-vuotiaita ja ryhmää 'muut työvoimaan kuulumattomat' (lähinnä omaa kotitaloutta hoitavat), jotka saavat asuntokunnan viitehenkilön sosioekonomisen aseman.

Sosioekonomisen asema -luokituksen pääryhmät ovat:

- yrittäjät
- ylemmät toimihenkilöt
- alemmat toimihenkilöt
- työntekijät
- opiskelijat
- eläkeläiset
- muut

Opiskelijoiden sosioekonominen asema määräytyy vuoden lopun toiminnan perusteella. Yli 18-vuotiaat opiskelijat, joilla on vuoden lopussa voimassa oleva työsuhde, katsotaan kuuluvan työlliseen työvoimaan ja sitä kautta heidät määritellään ammattinsa perusteella sosioekonomiseen aseman eri luokkiin. Alle 18-vuotiaat työssä käyvät opiskelijat luokitellaan sitä vastoin opiskelijoiksi (lukuun ottamatta alle 16-vuotiaita, jotka luokitellaan aina asuntokunnan viitehenkilön mukaan).

3 Oikeellisuus ja tarkkuus

Työssäkäyntitilasto on kokonaisaineisto, joka kattaa tilastovuoden viimeisenä päivänä Suomessa vakinaisesti asuvat henkilöt. Perusjoukkoon kuuluvat myös Suomen väestötietojärjestelmään rekisteröidyt ulkomaalaiset, joiden oleskelu Suomessa on tarkoitettu kestävänsä tai on kestänyt vähintään yhden vuoden.

Työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 18–74-vuotiaat henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat ansiotyössä eivätkä olleet työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa tai suorittamassa varusmies- tai siviilipalvelua. Tieto työllisyydestä perustuu työeläke- ja veroviranomaisten tietoihin. Alle 18-vuotiaiden työsuhteita ei tilastoida.

Ammattitiedon lähteenä käytetään pääasiassa hallinnollisia rekistereitä ja muita rekisteripohjaisia tietoaineistoja. Keskeistä järjestelmässä on se, että rekistereiden tunnusjärjestelmät mahdollistavat eri tietojen yhdistelemisen. Rekisterit sisältävät usein päällekkäistä tietoa, osin myös ristiriitaista tietoa. Suurin osa ammattitiedoista saadaan suoraan yrityksiltä. Yksittäisiltä yrityksiltä saaduissa ammattitiedoissa voi olla eri vuosina suuriakin eroja, vaikka henkilöiden ammatit eivät olisikaan muuttuneet. Tämän vuoksi tutkittaessa yksilötasolla henkilöiden ammatillista liikkuvuutta aineisto todennäköisesti yliarvioi ammatillista liikkuvuutta.

Tilaston laatu on riippuvainen lähdeaineistojen laadusta, mutta myös siitä, kuinka ne priorisoidaan. Osalle henkilöistä löytyy useita ammattinimikkeitä, jolloin on tärkeää saada ammattitieto yhdistettyä vuoden viimeisen viikon pääasialliseen työsuhteeseen. Ammattitieto ja työsuhdetieto pyritään ensisijaisesti ottamaan samasta rekisteristä, mutta aina näin ei pystytä tekemään. Tällöin henkilön ammatti ja työssäkäyntitilastossa valittu päätyösuhde toimialoineen voivat kuvata eri työsuhdetta. Tämä on hyvä muistaa, kun samaan taulukkoon yhdistetään henkilön ammatti ja työpaikan toimialatietoja.

Noin 10 prosentille palkansaajista ei ole saatavissa ammattitietoa. Tällöin ammatti pyritään päättämään työpaikan toimialan, henkilön koulutuksen, aiempien ammattitietojen sekä esimerkiksi tulojen perusteella. Henkilön ammattitiedolle on tietokannassa olemassa aineisto- ja laatumuuttujat, jotka kuvaavat sitä, mistä aineistosta ammattinimike on saatu ja minkälaisen tietojen avulla (esim. yritystunnus, vuosi, henkilönumero) ammattitieto on yhdistetty työssäkäynnin päätyösuhteeseen.

4 Ajantasaisuus

Työssäkäyntitilasto tehdään vuosittain. Työssäkäyntitilaston henkilöperusjoukko kuvaa vuoden viimeisen päivän tilannetta. Tiedot henkilön toiminnasta ja työpaikasta ovat vuoden viimeiseltä viikolta. Tilastossa on myös kertymätietoja koko vuodelta (esim. tulotiedot, työssäolo- ja työttömyyskuukaudet). Ennakotiedot

valmistuvat noin 12 kuukautta viiteajankohdan jälkeen. Lopullisista tiedoista pääasiallinen toiminta ja ammattiasema valmistuvat noin 16 kuukautta ja loput tiedot noin 22 kuukautta viiteajankohdasta.

Työssäkäyntitilaston tiedot henkilöiden ammateista ja sosioekonomisesta asemasta julkaistaan vuosittain työlliselle työvoimalle. Tiedot ovat lopullisia ja ne valmistuvat noin 23 kuukautta tilastovuoden viiteajankohdan jälkeen. Vuoden 2010 tiedot ilmestyvät vuoden 2012 marraskuussa..

5 Saatavuus

Tietoja julkistetaan vuosittain Internetissä työssäkäyntitilaston kotisivulla <http://tilastokeskus.fi/tyossakaynti>. Kotisivun linkeistä löytyvät mm. tilaston kuvaus, käsitteet ja määritelmät sekä työssäkäyntitilaston maksuttomat tilastotietokantataulukot (StatFin). Tietopalvelu: tyossakaynti@tilastokeskus.fi

Maksullisia erityisselvityksiä voi tiedustella henkilötilastojen erityisselvityksen tietopalvelusta (sähköposti: erityispalvelut@tilastokeskus.fi). Työssäkäyntitilaston tietoja ei luovuteta tunnistettavassa muodossa Tilastokeskuksen ulkopuolelle (Tilastolaki 280/2004, Henkilötietolaki 523/1999). Aineiston luovuttaminen on mahdollista ainoastaan erillisen käyttölupapäätöksen perusteella ja tunnistetiedot poistettuna tieteellistä tutkimusta ja tilastollisia selvityksiä varten.

6 Vertailukelpoisuus

Työssäkäyntitilasto on julkaissut vuodesta 2004 lähtien vuosittain tietoja ammatista ja sosioekonomisesta asemasta Tätä aiempia tietoja on saatavilla väestölaskentavuosilta 1970, 1975, 1980, 1985, 1990, 1995 ja 2000.

Työssäkäyntitilastossa on käytössä vuoden 2001 ammattiluokitus, joka on vuoden 1997 ammattiluokituksen tarkistettu versio. Nämä ammattiluokitukset perustuvat kansainväliseen ISCO88 –ammattiluokitukseen (International Standard Classification of Occupations). Vuoden 2000 väestölaskennassa käytettiin vuoden 2001 luokitusta. Sen sijaan vuoden 1995 väestölaskennan ammattitiedot on luokiteltu vuoden 1997 ammattiluokituksella, joka on kuitenkin muunnettu koneellisesti vuoden 2001 luokitukseen. Tätä vanhemmat ammattitiedot on saatavissa vuoden 1980 ammattiluokituksella.

Työssäkäyntitilastossa on käytössä sosioekonomisen aseman -luokitus vuodelta 1989. Tällä luokituksella on saatavissa vuosittaisia tietoja vuodesta 2004 lähtien. Lisäksi väestölaskentavuosien 1995 ja 2000 tiedot on saatavilla vuoden 1989 luokituksella. Vuosien 1970, 1975, 1980, 1985, 1990 ja 1995 tiedot on luokiteltu vuoden 1983 luokituksella.

Sosioekonomista asemaa kuvaava luokitusstandardi julkaistiin ensimmäisen kerran vuonna 1983, jolloin luokituksen pohjana oli Ammattiluokitus 1980. Luokitus uudistettiin vuonna 1989 Ammattiluokitus 1987:n ja Toimialaluokitus 1988:n uudistamisen myötä. Näitä luokituskriteereitä käytetään henkilön sosioekonomisen aseman määrittelyssä ammattiaseman lisäksi.

Tilastossa käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen luokitus- ja metatietopalvelujen kotisivuilta osoitteesta: <http://tilastokeskus.fi/luokitukset> sekä painetuista luokituskäsikirjoista.

7 Yhtenäisyys

Ammattitietoja koskevia tilastoja julkaistaan Tilastokeskuksessa työssäkäyntitilaston lisäksi myös palkkatilastossa ja työvoimatutkimuksessa. Palkkatilaston ammattitiedot ovat työssäkäyntitilaston ammattitiedon tärkein tiedonlähde. Palkkatilaston tiedoista puuttuvat kuitenkin mm. yrittäjät, yritysten ylin johto, alle viisi henkeä työllistävät yritykset sekä yritykset, joiden päätoimialana ovat maa-, metsä- ja kalatalous.

Työvoimatutkimuksen tiedonkeruu perustuu Tilastokeskuksen väestötietokannasta kahdesti vuodessa satunnaisesti poimittuun otokseen. Tiedot kerätään joka kuukausi tietokoneavusteisilla puhelinhaastatteluilla. Työvoimatutkimuksessa ammattitieto kysytään henkilöiltä itseltään, kun työssäkäyntitilasto saa ammattitiedot pääosin työnantajilta.

Työssäkäyntitilaston ja työvoimatutkimuksen ammattitiedot tulevat eri lähteistä ja koskevat eri ajanjaksoja - työvoimatutkimus tehdään kuukausittain, kun työssäkäyntitilaston viiteajanjakso on vuoden viimeinen viikko. Myös tilastojen käyttämät käsitteet ovat erilaisia. Työvoimatutkimuksen ja työssäkäyntitilastojen julkaisemissa ammattitiedoissa on eroja erityisesti ammattien pääryhmässä 1. Johtajat ja ylimmät virkamiehet sekä taidealan ammattiteissa. Erot johtuvat osin erilaisista tiedonkeruutavoista, mutta myös erilaisista koodaustavoista. Työssäkäyntitilastossa yrittäjistä luokitellaan johtajiksi ainoastaan ne, joiden yrityksen koko on yritysrekisterin mukaan vähintään 5 henkilötyövuotta, muuten yrittäjien ammatit määritellään yrityksen toimialan mukaan muihin ammattien pääryhmiin. Lisätietoja tilastojen välisistä eroista ammattitiedoissa voi tiedustella Tilastokeskuksesta.

Lisätietoja

Airi Pajunen (09) 1734 3293
Vastaava tilastojohtaja:
Jari Tarkoma (09) 1734 3625
tyossakaynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Työssäkäyntitilasto 2009, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute